

Det Samfundsvidenskabelige Fakultet	OMPRØVE, august 2016
Juridisk kandidateksamen	Ordning:
Del/delprøve/fase: 2. år af bacheloruddannelsen	
Fag: Forvaltningsret	
Opgavetype: AO	
Antal sider i opgavesættet (incl. forsiden): 6	
Eksamensdag: Torsdag den 4. august 2015 kl. 9.00 – 14.00	
Eksamenslokale:	
Tilladte medbragte hjælpemidler: Alle - herunder batteridrevet PC som opslagsværk og internetadgang	
Materiale der udleveres til eksaminanden: Intet ud over opgaveteksten	

(Det bemærkes, at der ikke foretages opgavegennemgang)

AO 1

Medicinalvirksomheden Superb A/S ansøgte i december 2015 Sundhedsstyrelsen om godkendelse af lægemidlet No Pain til forhandling og markedsføring i Danmark, jf. lægemiddellovens § 8. Lægemidlet blev produceret af et datterselskab i et tredjeland. Virksomheden forventede sig meget af dette lægemiddel og havde offentliggjort i flere medier, at der var store forventninger til, at en godkendelse ville gå hurtigt igennem, og at virksomheden havde store indtjeningsforventninger til produktet.

I den offentlige debat havde flere medier og politikere givet udtryk for, at det pågældende lægemiddel ikke burde godkendes i Danmark, da produktionen fandt sted i et tredjeland, hvor miljø- og arbejdsforhold var stærkt kritisable, og da Superb A/S nok ville forsøge at få meget af fortjenesten placeret i datterselskabet til lav beskatning.

Sundhedsstyrelsen anmodede Superb A/S om at supplere ansøgningen med yderligere oplysninger om lægemidlets medicinske virkninger og om produktionsforholdene på fabrikken. Superb A/S indsendte de ønskede oplysninger, hvoraf bl.a. fremgik, at der forelå flere tilfredsstillende lægevidenskabelige resultater, og at produktet var blevet godkendt i USA, som er kendt for at stille strenge krav.

Sundhedsstyrelsen meddelte i februar 2016 afslag på at godkende lægemidlet No Pain til forhandling og markedsføring i Danmark. Afslaget blev begrundet med, at styrelsen "skønner, at der er et ugunstigt forhold mellem fordele og risici ved lægemidlet, jf. lægemiddellovens §§ 8 og 12, stk. 1, nr. 1".

Sundhedsstyrelsens direktør oplyste i et avisinterview, at der ganske vist havde været en vis politisk forventning om et afslag, men at dette hensyn kun var blevet tillagt meget begrænset vægt. Det var de lægefaglige vurderinger, som styrelsen selv havde foretaget, der var afgørende. Direktøren oplyste, at baggrunden for, at styrelsen ikke havde inddraget Lægemiddelnævnet, var, at styrelsen selv havde haft de fornødne oplysninger og faglige forudsætninger for at vurdere sagen.

Superb A/S indbragte afslaget for Sundhedsministeriet, der er overordnet myndighed i forhold til Sundhedsstyrelsen. I klagen gjordes det gældende, at afslaget var ugyldigt og i al fald uhensigtsmæssigt, hvorfor ministeriet skulle ændre afslaget til en godkendelse.

Sundhedsministeren blev i marts 2016 kaldt i samråd om sagen i Folketingets Sundhedsudvalg, hvor han besvarede nogle spørgsmål om det hidtidige forløb. Udvalget noterede sig svarene uden at forholde sig nærmere til disse.

I april 2016 stadfæstede ministeriet styrelsens afslag med henvisning til det i styrelsens begrundelse anførte, og da ministeriet ikke kunne gå nærmere ind i det lægefaglige skøn, som styrelsen havde udøvet.

Afgørelsen blev straks indbragt af Superb A/S for Folketingets Ombudsmand. I klagen anførtes, at ombudsmanden anmodedes om at udvirke, at afslaget blev ændret.

Der ønskes en begrundet stillingtagen til de forvaltningsretlige problemstillinger, som ovenstående hændelsesforløb giver anledning til, herunder hvordan ombudsmanden bør forholde sig til klagen.

Bilag: uddrag af lægemiddelloven

Lov om lægemidler (uddrag); (loven er delvist konstrueret):

§ 1. Lovens formål er at sikre, at borgerne

- 1) har adgang til sikre og virksomme lægemidler af høj kvalitet,
- 2) har adgang til objektiv og fyldestgørende information om lægemidler, og
- 3) beskyttes mod vildledende lægemiddelreklamer og anden ulovlig markedsføring af lægemidler.

§ 7. Et lægemiddel må kun forhandles eller udleveres her i landet, når der er udstedt en markedsføringstilladelse ... af Sundhedsstyrelsen i medfør af denne lov ...

§ 8. Sundhedsstyrelsen udsteder efter ansøgning markedsføringstilladelse til et lægemiddel, hvis forholdet mellem fordele og risici ved lægemidlet er gunstigt og der i øvrigt ikke foreligger afslagsgrunde som nævnt i § 12.

Stk. 2. Ved afvejning af forholdet mellem fordele og risici ved et lægemiddel vurderes lægemidlets positive terapeutiske virkninger i forhold til risici forbundet med lægemidlets kvalitet, sikkerhed og virkning og risici for uønsket påvirkning af miljøet, jf. dog § 12, stk. 2.

§ 12. Sundhedsstyrelsen afslår at udstede markedsføringstilladelse til et lægemiddel, hvis

- 1) forholdet mellem fordele og risici ikke er gunstigt, jf. dog stk. 2,
- 2) den terapeutiske virkning mangler eller er utilstrækkeligt godtgjort af ansøgeren til markedsføringstilladelsen eller
- 3) lægemidlet ikke har den angivne kvalitative eller kvantitative sammensætning.

Stk. 2. For lægemidler til mennesker kan en risiko for uønsket påvirkning af miljøet ikke isoleret set begrunde et afslag på markedsføringstilladelse.

§ 96. Sundhedsstyrelsen kan rådføre sig med Lægemiddelnævnet i sager om:

- 1) Udstedelse, ændring, suspendering eller tilbagekaldelse af markedsføringstilladelser til lægemidler.
- 2) Overvågning af bivirkninger og andre risici ved lægemidler.
- 3) Afvejning af et lægemiddels fordele overfor risici ved lægemidlet.
- 4) Kliniske forsøg med lægemidler.

Stk. 2. Lægemiddelnævnet består af højst 15 medlemmer, hvoraf 2 skal repræsentere patient- og forbrugerinteresser.

§ 98. Medlemmerne af det nævn, der er omtalt i § 96, beskikkes for 4 år ad gangen af Sundhedsministeren efter indstilling fra Sundhedsstyrelsen.

§ 103 c. Sundhedsministeren kan fastsætte regler om klage over Sundhedsstyrelsens afgørelser, herunder regler om klagefrister.

[Det bemærkes, at der ikke er fastsat sådanne regler]

AO 2

Advokat Anders Andersen bistod i juli 2015 Søren Smed med en retssag vedrørende et spørgsmål om, hvorvidt Søren Smed havde foretaget mangelfuld skoning af den lokale rideklubs heste og derfor var erstatningsansvarlig for, at to heste var blevet halte. Søren Smed tabte sagen, og den 1. marts 2016 modtog han en regning på 105.000 kr. fra advokat Andersen for det af denne udførte arbejde. Søren Smed var stærkt utilfreds med vederlagets størrelse og klagede straks til Advokatnævnet, der er en del af den offentlige forvaltning.

Den 8. april 2016 traf Advokatnævnet følgende afgørelse (gengivet i sin helhed):

»Efter retsplejelovens § 126, stk. 2, må en advokat ikke kræve et højere vederlag for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt. Advokatnævnet finder det af advokat Andersen opkrævede vederlag på 105.000 kr. urimeligt. Vederlaget for det af advokat Andersen udførte arbejde nedsættes derfor til 85.000 kr.

Advokatnævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. retsplejelovens § 146, stk. 3«.

Anders Andersen var utilfreds med nævnets afgørelse og ønskede derfor at indbringe sagen for domstolene. Han besluttede sig for at bede sin gamle ven, Børge Bentsen, som han ikke havde set i mange år, om at føre sagen for sig, idet han vidste, at Børge Bentsen havde stor erfaring med Advokatnævnets klagebehandling.

Børge Bentsen oplyste imidlertid, at han ikke længere var advokat og derfor ikke kunne føre sagen. Bentsen havde tre år tidligere mistet sin beskikkelse som advokat som følge af en personlig konkurs, jf. retsplejelovens § 137, jf. § 119, stk. 2, nr. 2. Konkursboet blev sluttet den 12. januar 2016. Da boet var sluttet, og Bentsen dermed igen opfyldte betingelsen i retsplejelovens § 119, stk. 2, nr. 2 (og alle de øvrige betingelser i § 119, stk. 2), anmodede han den 15. februar 2016 Justitsministeriet om genudlevering af sin beskikkelse som advokat, jf. retsplejelovens § 140, stk. 2.

Under henvisning til, at ministeriet havde fået oplyst, at der fortsat bestod anmeldte krav mod Børge Bentsen i anledning af konkursen, og at ministeriet derfor overvejede at nægte genudlevering af beskikkelsen, jf. retsplejelovens § 140, stk. 3, anmodede ministeriet den 3. marts 2016 Børge Bentsen om oplysning om de anmeldte kravets størrelse. Børge Bentsen oplyste samme dag ministeriet, at der fortsat bestod anmeldte krav, der kunne gøres gældende mod ham, til en samlet værdi af ca. 1.000.000 kr.

Den 5. april 2016 meddelte Justitsministeriet Børge Bentsen, at ministeriet havde truffet afgørelse om ikke at udlevere hans beskikkelse jf. retsplejelovens § 140, stk. 3. Afgørelsen var ledsaget af en fyldestgørende begrundelse, hvori ministeriet anførte, at der stadig bestod anmeldte krav af en ikke ubetydelig størrelse, der kunne gøres gældende mod Bentsen, og at ministeriet havde lagt afgørende vægt på, at Bentsen to år før konkursen havde modtaget en irettesættelse af Advokatnævnet for overtrædelse af god advokatskik. Advokatnævnets irettesættelse var begrundet med, at Bentsen i forbindelse med en besvarelse af en e-mail fra en kollega havde sendt e-mailen »cc« til kollegaens klient uden kollegaens tilladelse. Bentsen skrev straks en vredt formuleret e-mail til ministeriet, hvori han dels gjorde gældende, at afslaget var usagligt begrundet, dels at Justitsministeriet burde have partshørt ham over oplysningerne om irettesættelsen fra Advokatnævnet.

Justitsministeriet mente ikke, at Bentsen skulle have været partshørt, idet oplysningerne om irettesættelsen fremgik af Advokatnævnets hjemmeside, der var offentligt tilgængelig, og at der derfor ikke var tale om oplysninger, som Bentsen ikke var bekendt med. Ministeriet fandt desuden heller ikke, at afgørelsen var usagligt begrundet.

Såvel Anders Andersen som Børge Bentsen opsøgte herefter deres gamle fælles studiekammerat, advokat Claus Cicero. Anders Andersen ønskede at vide, om han kunne anlægge retssag mod Advokatnævnet med påstand om, at nævnet skulle tilpligtes at anerkende, at nævnets afgørelse var ugyldig. Børge Bentsen ønskede at vide, om Justitsministeriets afgørelse var ulovlig og ugyldig, og om han i givet fald kunne kræve erstatning for det økonomiske tab, han havde lidt ved, at ministeriet havde nægtet at udlevere hans beskikkelse.

Der ønskes en begrundet stillingtagen til de forvaltningsretlige problemstillinger, som det beskrevne hændelsesforløb giver anledning til, herunder hvad advokat Cicero bør svare Anders Andersen og Børge Bentsen.

Det skal lægges til grund, at Advokatnævnets afgørelse om irettesættelse i Børge Bentsens sag og offentliggørelsen heraf er lovlig. Det skal tillige lægges til grund, at bortfaldet af Børge Bentsens advokatbeskikkelse i 2013 var i overensstemmelse med retsplejelovens § 137, jf. § 119, stk. 2, nr. 2. Der skal *ikke* tages stilling til, om det af Anders Andersen opkrævede vederlag er rimeligt.

Bilag: uddrag af retsplejeloven (delvist konstrueret) og forarbejder (konstruerede) til retsplejelovens § 140, stk. 3.

De citerede uddrag af retsplejeloven skal i denne opgaves kontekst alene forstås som specielle forvaltningsretlige regler, og der skal derfor alene tages stilling til spørgsmål af forvaltningsretlig karakter.

Uddrag af retsplejeloven (delvist konstrueret):

§ 119. Advokater beskikkes af justitsministeren.

Stk. 2. Ret til at få beskikkelse som advokat har enhver, der

- 1) er myndig og ikke er under værgemål,
- 2) ikke er under rekonstruktionsbehandling eller konkurs,
- 3) har bestået dansk juridisk bachelor- og kandidateksamen,
- 4) i mindst 3 år har været i praktisk juridisk virksomhed, og
- 5) har gennemført en teoretisk grunduddannelse og bestået en eksamen i forhold af særlig betydning for advokaterhvervet samt bestået en praktisk prøve i retssagsbehandling.

[...]

§ 126. [...]

Stk. 2. En advokat må ikke kræve et højere vederlag for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt.

[...]

§ 137. Retten til at udøve advokatvirksomhed bortfalder, såfremt vedkommende ikke længere opfylder betingelserne i § 119, stk. 2, nr. 2.

[...]

§ 140. Den, hvis ret til at drive advokatvirksomhed er bortfaldet eller frakendt i medfør af denne lov, skal tilbagelevere sin beskikkelse som advokat til Justitsministeriet.

Stk. 2. Når den pågældende på ny er berettiget til at udøve advokatvirksomhed, skal advokatbeskikkelsen udleveres efter begæring.

Stk. 3. Er retten til at udøve advokatvirksomhed faldet bort som følge af konkurs efter bestemmelsen i § 137, kan justitsministeren efter, at konkursboet er sluttet, afslå at udlevere beskikkelsen, såfremt der fortsat består anmeldte krav, som kan gøres gældende imod den pågældende.

[...]

Kapitel 15 a - Salærklager

§ 146. Klager over vederlag, som en advokat har forlangt for sit arbejde, kan af den, som har retlig interesse heri, indbringes for Advokatnævnet. Nævnet kan godkende vederlagets størrelse eller bestemme, at vederlaget skal nedsættes eller bortfalde.

[...]

Stk. 3. Advokatnævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Uddrag af forarbejder til retsplejelovens § 140, stk. 3 (konstruerede):

»Efter retsplejelovens § 119, stk. 1, er udgangspunktet, at enhver, der opfylder betingelserne i § 119, stk. 2, har ret til beskikkelse. Har en advokat mistet sin beskikkelse som følge af konkurs, jf. retsplejelovens § 137, stk. 1, jf. § 119, stk. 2, nr. 2, er udgangspunktet, at beskikkelsen skal genudleveres når boet sluttet, idet betingelsen i § 119, stk. 2, nr. 2, igen er opfyldt, jf. retsplejelovens § 140, stk. 2. Er konkursboet sluttet, uden at der er opnået fuld dækning til alle kreditorer, og der således fortsat består anmeldte krav, kan der imidlertid – afhængigt af kravenes størrelse – være risiko for, at en genbeskikket advokat vil stå i et særligt afhængighedsforhold til disse kreditorer. Den foreslåede bestemmelse i § 140, stk. 3, giver derfor Justitsministeriet en skønsmæssig hjemmel til at nægte genudlevering af beskikkelse, hvis der fortsat består anmeldte krav efter boets slutning«.